

Høring – Forslag til sammenslåing av Larvik tingrett, Nordre Vestfold tingrett, Sandefjord tingrett og Tønsberg tingrett

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i domstolstrukturen i Vestfold. Departementet foreslår at Larvik tingrett, Nordre Vestfold tingrett, Sandefjord tingrett og Tønsberg tingrett slås sammen til én tingrett. Navnet på den sammenslåtte domstolen foreslås å være Vestfold tingrett. Det videreføres bemanning og aktivitet på dagens fire rettssteder/kontorsteder, men det legges til grunn at aktiviteten på noe sikt samles i et felles tinghus. Forslaget har kommet til etter initiativ fra de fire sorenskriverne.

2. Bakgrunn

Flertallet på Stortinget uttalte ved behandlingen av Prop. 1 S (2015-2016), jf. Innst. 6S (2015-2016):

Flertallet har likevel ingen intensjon om å gjennomføre flere sammenslåinger nå, og peker blant annet på at det kommer en påtalereform som vil kunne få betydning for domstolsstrukturen. [...] Dersom man lokalt ønsker endringer i strukturen, må det gjennomføres en prosess der det er gode diskusjoner og prosesser lokalt knyttet til sammenslåinger. I dette arbeidet er det viktig å sikre at både kommunene og ansatte i domstolene involveres på en god måte. Dersom man etter en slik prosess oppnår lokal enighet, har flertallet ingen motforestillinger mot en sammenslåing.»

Et vesentlig moment ved vurderingen av endringer av domstolstrukturen har vært at domstolene bør være av en slik størrelse at det skapes et godt faglig miljø, noe som skal sikre det rettssøkende publikum et godt og likeverdig domstoltilbud i hele landet. Utviklingen viser at sakene har blitt mer komplekse og tidkrevende. Dette stiller økte krav til domstolen og den enkelte dommer. Det er utfordrende for den enkelte dommer å ha omfattende kunnskap på alle rettsområder. En større kollegial domstol vil derfor gi grunnlag for bedre samlet faglig kompetanse. Større domstoler vil også gi bedre mulighet for moderat spesialisering av dommere, og for planmessig kompetanseutvikling både for dommere og saksbehandlere ved domstolen. Dette vil gi muligheter for å levere tjenester av høy faglig kvalitet i fremtiden og ivareta innbyggernes rettssikkerhet på en god måte. Videre gir større domstoler redusert sårbarhet med hensyn til sykefravær, ferieavvikling mv., og muliggjør samtidig en mer effektiv og økonomisk drift.

Samfunnsutviklingens krav til effektivitet og digitalisering har gjort det nødvendig å etablere et større prosjekt for å modernisere og effektivisere domstolene. Digitalisering, med tilhørende gevinster, kan enklere iverksettes i et samlet fagmiljø i Vestfold.

Domstoladministrasjonen har opplyst at de ønsker å følge opp dette etter en eventuell sammenslåing.

Det er videre betydelige utfordringer knyttet til ivaretagelse av sikkerhet i domstolene. Tinghuset må oppfattes som en trygg arena for alle som ferdes der. Det er videre behov for bedre fasiliteter for domstolenes brukere, bl.a. med hensyn til kantine, venterom, lokaler for konferanser mellom advokater og klienter, arrestlokaler og parkering. Ingen av dagens domstoler tilfredsstillende moderne krav på disse områdene. Alt dette kan ivaretas bedre i en større domstol.

3. Sammenslåing av Larvik tingrett, Nordre Vestfold tingrett, Sandefjord tingrett og Tønsberg tingrett:

Dagens domstolstruktur i regionen berørt av forslaget

Domstol	Lokalisering	Kommuner i doms-sognet	Samlet innbyggertall (tall fra SSB per 1/1-2017)	Fremskrevet innbyggertall 2040 ⁶	Årsverk (dømmende / saksbehandlere)
Larvik tingrett	Larvik	Lardal og Larvik	46500 ¹	52600	9,5 (4/5,5)
Nordre Vestfold tingrett	Horten	Hof, Holmestrand, Horten, Re	50500 ^{2,5}	61000	11,4 (5/6,4)
Sandefjord tingrett	Sandefjord	Sandefjord ³	62000	78200	10 (4/6)
Tønsberg tingrett	Tønsberg	Nøtterøy, Tjøme, Tønsberg ^{4,5}	71500	84200	19,5 (8/11,5)

1. Kommunene Larvik og Lardal slås sammen 1/1-2018

2. Hof og Holmestrand kommuner slås sammen 1/1-2018. Sande kommune (ca. 9500 innbyggere) tilhører i dag rettskretsen til Drammen tingrett, men er besluttet sammenslått med "Nye Holmestrand" fra 1/1-2020. En kommune er vanligvis ikke delt mellom flere rettskretser, og ved en etablering av en større kommune nord i Vestfold legges det i utgangspunktet til grunn at denne kommunen vil inngå i rettskretsen til en eventuell Vestfold tingrett.

3. Sandefjord, Andebu og Stokke (unntatt Vear) kommuner ble slått sammen til Sandefjord kommune fra 1/1-2017.

4. Nøtterøy og Tjøme kommuner er besluttet sammenslått fra 1/1-2018.

5. Re og Tønsberg kommuner er besluttet sammenslått fra 1/1-2020.

6. Befolkningsframskrivningene tar utgangspunkt i rettskretsene per 2016, og er basert på prognoser fra SSB per 2016. Kommunesammenslåinger, både gjennomført sammenslåing av Sandefjord, Andebu og Stokke, samt planlagte sammenslåinger, vil påvirke den interne fordelingen av forventet befolkningsmengde frem mot 2040.

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår å slå sammen Larvik tingrett, Nordre Vestfold tingrett, Sandefjord tingrett og Tønsberg tingrett til én domstol med midlertidig videreføring av fire retts-/kontorsteder. Navnet på den nye domstolen foreslås å være Vestfold tingrett siden domstolen dekker hele Vestfold fylke, med unntak av kommunene Sande og Svelvik, og dekker 93 % av innbyggerne i fylket. Sande kommune skal slås sammen med Hof og Holmestrand fra 2020, og det legges til grunn at denne kommunen i utgangspunktet skal inngå i rettskretsen til en eventuell Vestfold tingrett.

Med utgangspunkt i dagens bemanning vil den nye domstolens ordinære bemanning være om lag 50 årsverk, hvorav om lag 21 dømmende årsverk.

Det vurderes som mest hensiktsmessig å foreslå en videreføring av de nåværende retts-/kontorstedene Larvik, Horten, Sandefjord og Tønsberg. Det er en klar ambisjon at virksomheten samlokaliseres så raskt det lar seg gjøre. Dette må bl.a. sees i sammenheng med utløp av eksisterende husleieavtaler for de berørte domstolene.

Avstandene i det geografiske området som omfattes er relativt korte, med et godt utbygd vei- og transportnett. Dette gir korte og effektive reiseavstander. Reisetidsanalyser viser at en stor andel av innbyggerne i en ny, samlet rettskrets vil ha kort reisetid til en sammenslått domstol dersom den lokaliseres sentralt i fylket. Samtlige innbyggere i domssognet vil kunne nå en ny, samlokalisert domstol innen en time.

Etter departementets syn vil en sammenslått domstol gi grunnlag for et godt og bredt fagmiljø og planmessig kompetanseutvikling for dommere og saksbehandlere. Videre vil det gi økt mulighet til å avvikle ressurskrevende saker, samt utvikle mer rasjonelle administrative rutiner, styrke sikkerhetsarbeidet og gjøre domstolen mindre sårbar som følge av sykefravær, ferieavvikling mv. Det ligger dermed godt til rette for å samkjøre administrative rutiner og videreutvikle den samlede faglige kompetansen ytterligere. En sammenslått domstol vil muliggjøre en profesjonalisering av ledelsen av domstolen, og man vil også raskere kunne bli en del av digitaliseringen av domstolene i Norge. Etableringen av en stor domstol vil styrke det juridiske fagmiljøet i Vestfold, noe som vil gjøre regionen til et enda mer attraktivt arbeidsmarked for advokater og jurister.

I Domstoladministrasjonens evaluering av strukturendringene i domstolene i perioden 2002-2011 ble det vist til at domstoler med 8-10 dømmende årsverk på mange områder fremsto som velfungerende driftsenheter. Evalueringen viste også at det er gode erfaringer med noe større domstoler, dvs. de med mer enn 15 dømmende årsverk. Etableringen av en ny sammenslått domstol i Vestfold vil gi en av landets største fullfaglige domstoler, med en dømmende bemanning på i overkant av 20 årsverk.

Initiativet til en sammenslåing ble tatt av de fire sorenskriverne gjennom sommeren/høsten 2016. Det ble avholdt interne allmøter i de fire tingrettene i januar og februar 2017, der det ble lagt til rette for brede diskusjoner blant de ansatte. Det ble utarbeidet en felles intensjonsavtale (vedlagt) om sammenslåing signert av de fire sorenskriverne og tillitsvalgte ved tingrettene før et felles allmøte 14. februar 2017. I intensjonsavtalen uttrykkes at man skal samarbeide for en lokalt initiert og forankret strukturprosess, med ønske om én felles tingrett i Vestfold fylke. Det tas mål om opprettelse av en felles tingrett i 2018, etter en prosess med bl.a. utlysning av en felles sorenskriverstilling, felles prosesser for de ansatte og god involvering av berørte aktører/brukere av domstolene.

Domstoladministrasjonen gikk aktivt inn i arbeidet etter allmøtet 14. februar, og organiserte et felles informasjonsmøte med lokale/regionale aktører og profesjonelle brukere av domstolene 6. mars 2017. Her møtte ca. 30 deltakere, med representanter fra kommuner, Vestfold fylkeskommune, Sør-Øst politidistrikt, Advokatforeningens krets, lokale advokatfirma, Vestfold jordskifterett, NTL Domstolene – i tillegg til sorenskrivere og tillitsvalgte i de fire tingrettene, samt representanter fra Domstoladministrasjonen. I møtet ble det gitt en generell innledning om strukturendringer i domstolene fra Domstoladministrasjonens direktør, en av sorenskriverne presenterte initiativet til en sammenslåing på vegne av de fire domstollederne og to av de tillitsvalgte la fram de ansattes syn på en mulig sammenslåing. Møtende aktører og brukere av domstolene fikk deretter komme med synspunkter og spørsmål til en mulig sammenslåing. Domstolene fikk honnør for den prosessen som så langt var gjennomført ved at forslaget har blitt arbeidet frem gjennom godt lokalt samarbeid internt i og mellom de fire tingrettene. Møtedeltakerne var gjennomgående positive til en sammenslåing og samlokalisering.

I etterkant av informasjonsmøtet har det i regi av de fire tingrettene blitt gitt informasjon til noen av aktørene/brukerne (bl.a. kommuner) som var forhindret fra å møte på informasjonsmøtet. Det har ikke fremkommet motforestillinger til den foreslåtte sammenslåingen.

Forslag til ny domstolstruktur i Vestfold

Domstol	Lokalisering	Kommuner i domssognet ¹	Samlet innbyggertall (tall fra SSB per 1/1-2017)	Fremskrevet innbyggertall 2040 ²	Årsverk (dømmende / saksbehandlere)
Vestfold tingrett	Videreføring av dagens fire rettssteder/ kontorsteder. Samlokalisering på sikt.	Hof, Holmestrand, Horten, Lardal, Larvik, Nøtterøy, Re, Sandefjord, Tjøme, Tønsberg	230 500	276 000	50,4 (21/29,4)

1 og 2: Sande kommune (ca. 9500 innbyggere) tilhører i dag rettskretsen til Drammen tingrett, men er besluttet sammenslått med "Nye Holmestrand" fra 1/1-2020. Dette vil gi en ekstra kommune til domssognet i en sammenslått tingrett, og påvirker også fremskrevet innbyggertall mot 2040.

I «Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon» (kgl. res 28.11.2014) angis formål og prosedyrekrav knyttet til lokaliseringsvalg ved etablering eller omlokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon. Ved en sammenslåing av de fire tingrettene i Vestfold vil aktiviteten ved dagens fire retts-/kontorsteder videreføres i en periode, men på sikt legges det til grunn at en samlokalisering gjennomføres. Gitt de relativt korte geografiske avstandene mellom de berørte rettskretsene, og fordi hele Vestfold inngår som en del av større arbeidsmarked, vil ikke en sammenslåing medføre større konsekvenser for et regionalt arbeidsmarked eller det statlige tjenestetilbudet.

Det pågår flere parallelle prosesser knyttet til kommunestruktur og region-/fylkesstruktur som helt eller delvis berører det samme geografiske området som omfattes av en eventuell Vestfold tingrett. Den foreslåtte sammenslåingen vurderes å være fremtidsrettet uavhengig av andre strukturendringer. Ved behov kan det gjøres justeringer i rettskretsene dersom fremtidige endringer i kommunestruktur og region-/fylkesstruktur skulle tilsi det.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

En sammenslåing av de fire domstolene vil ikke ha store økonomiske og administrative konsekvenser. Det er rimelig å anta at en sammenslåing av de fire domstolene over tid kan gi visse administrative synergieffekter. Ved en sammenslåing vil det være behov for tre domstolledere mindre enn i dag. Det administrative arbeidet vil bli forenklet. I og med at reisetiden mellom de domstoler som vurderes sammenslått er kort, anses det ikke som sannsynlig at det vil påløpe større personalmessige omstillingskostnader ved en eventuell sammenslåing.

Lokaler

Leieavtalen for Larvik tingrett utløper i 2022. Leieavtalen for Nordre Vestfold tingrett utløper i 2025, men kan sies opp med 12 måneders varsel dersom Stortinget eller regjeringen fatter beslutninger som påvirker lokalbehovet. Leieavtalen for Sandefjord tingrett utløper i 2020, mens leieavtalen for Tønsberg tingrett utløper i 2023. Ingen av lokalene kan huse en ny, samlokalisert domstol. Det tas imidlertid sikte på å samlokalisere domstolene i Vestfold på det tidspunkt dette er mulig i henhold til gjeldende leieavtaler og muligheten for å etablere hensiktsmessige lokaler for en samlet domstol. Det vil i denne prosessen bli lagt vekt på å etablere domstolen i moderne lokaler som er hensiktsmessige og som tilfredsstiller behovene for alle typer brukere. Dette vil skje i samarbeid med representanter for de profesjonelle brukerne. I denne sammenhengen vil det også være naturlig å vurdere om Vestfold jordskifterett skal samlokaliseres med den nye tingretten. Intensjonen om et felles tinghus for domstolen vil behandles i en egen prosess på et senere tidspunkt.

Reisetid

En sammenslåing av Larvik tingrett, Nordre Vestfold tingrett, Sandefjord tingrett og Tønsberg tingrett, hvor en inntil videre viderefører flere retts-/kontorsteder med bemanning vil ikke påvirke reisetiden for verken ansatte eller brukere.

Reisetidsanalyser viser at samtlige innbyggerne i fylket vil kunne nå en eventuelt ny sammenslått domstol, etter at en samlokalisering er gjennomført, i løpet av en time dersom den lokaliseres sentralt i fylket. De aller fleste vil også få en reisetid som er langt kortere enn det. Firefelts E18 er snart ferdigstilt gjennom hele fylket, og dagens retts-/kontorsteder ligger relativt tett inntil denne aksen. Vestfoldbanen går også gjennom fylket, og passerer gjennom/nært byene som huser dagens domstoler. Rutetilbudet er i all hovedsak basert på en avgang i timen, hver vei. Det forventes en økende frekvens og redusert reisetid i årene fremover som en følge av utbygging av dobbeltspor gjennom hele fylket (ferdigstilt innen ca. 2032). Ved en fremtidig samlokalisering i nærheten av en togstasjon vil derfor også jernbanen være en aktuell reisemåte både for brukerne av domstolene og de ansatte. Det er et godt utbygd busstilbud i fylket, både med gjennomgående regionale linjer, og lokalruter, som samlet gir befolkningen i fylket en akseptabel reisetid til en fremtidig, samlokalisert domstol. Vestfold har også en egen flyplass med et godt rutenett både nasjonalt og internasjonalt. Det er stadig flere av aktørene som reiser til domstolene i Vestfold fra andre deler av landet, og det ligger godt til rette for at dette kan gjennomføres med reise tur/retur og rettsmøte innenfor rammene av en arbeidsdag.

Bemanning

Når det gjelder håndteringen av ansatte ved en sammenslåing av domstolene, legges det til grunn de samme prinsipper som ved tidligere strukturendringer i domstolene. I

det videre arbeidet med omorganiseringen vil de ansatte og organisasjonene ivaretas i samsvar med gjeldende veiledning og retningslinjer for Personalpolitikk ved omstillingsprosesser som er utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i samråd med hovedsammenslutningene. Omorganiseringen skjer innenfor rammene av disse retningslinjene, og følger lov og avtaleverk som gjelder for det statlige tariffområde.